

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2361

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.75
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

KAINA 5 CENTAL.

No. 9

South Boston, Mass., Vasario (February) 26 d. 1920 m.

Metai VII.

Lankai Vejami iš Lietuvos.

LENKAI PLAKASI PRIE BOLŠEVIKŲ.

Christian Science Monitor korespondentas iš Varšavos vas. 24 d. praneša, kad lenkai labai nori padaryti taiką su Rusijos bolševikais ir užpulti Pabaltijos tautas. Lenkija nori, kad bolševikai jai pagelbėtų užtikrinti 17-62 metų rubežius.

Iš kitų šaltinių pranešama, kad lenkai pasiuntė daug savo agentų su daugybe pinigų Lietuvon varymui bolševikiškos propagandos, kad paskui gaut pagelbą iš taktininkų užpuolimui ant Lietuvos, kaip ant bolševikiškos šalies.

Oi tie "broliai" paliokai!

Lenkai Traukiasi Lygi Demarkacijos Linijos.

Kaip žinoma, leikai daugely vietų buvo toli perėjė ir ketvirtąją demarkacijos liniją. Dabar mūsų valdžiai griežtai pareikalavus ir santarvės misijoms galų gale tą reikalavimą paremsi, lenkai visu frontu traukiasi atgal ligi demarkacijos linijos. Traukdamiesi labai plėšia žmones ir elgiasi panašiai į besitraukiančius vokiečius-bermontininkus.

LENKŲ MELAI.

Lenkų okupuotų kraštų lietuviai atstovai Kaunan buvo atsilanę ir įteikė valdžiai protestus ir skundus dėl lenkų žiaurios elgimosi su lietuviais ir prašymus prijungti kougreičiausiai atplėštus kraštus prie savo Lietuvos. Nuorašas savo skundų ir reikalavimų lietuvių atstovų įteikė francuzų ir anglų misijoms. Buvo norėję draug atvykti ir atstovai lenkiškai kalbančių lietuvių, bet jiems nepasisekė praspukti pro demarkacijos liniją. Lietuvių atstovai iš anos pus lenkų ribos labai apsidžiaugė pamatę Lietuvą esant tikra valstybe su visomis valstybinėmis įstaigomis ir kad visai netiesa, ką lenkai nuolat meluoja apie Lietuvą ir lietuvius.

BELAISVIŲ MAINYMASIS.

Lenkų kariškiai atstovai buvo atvykę Kaunan pasitarti apie apsimaitymą karo nelaisvių, bet nesutarė, nes norėjo mainyti galvą ant galvos, musieji gi reikalavo visus už visus.

Sugrįžo iš Parnuczijos apie 750 lietuvių nelaisvių patekusių ten iš Vokietijos.

STEIGIAMOJO SEIMO RINKIMAI.

Remdamasis Steigiamojo Seimo Rinkimų įstatymu ir vaduodamasis 8-tosios šių metų sausio mėn. dienos Ministrų Kabineto pasiūlymu, skiriu ir skelbiu Lietuvos Steigiamojo Seimo Rinkimus 14-tąją ir 15-tąją š. m. balandžio mėnesio dieną.

(pas.) A. Smetona,
Valstybės prezidentas.
Galvanauskas,
Ministrų Pirmininkas.
Kaunas, 1920 m. sausio 12 d.
("Vievybė" No. 3).

Užsieniuose.

KARĖS STOVIS AIRIJOJE.

Airijos sostinėje Dubline Anglijos valdžia paskelbė karės stovį. Dublino elektros stoties darbininkai susitekravo ir paliko visą miestą tamsumoje, idant tuomi sudaryti keblumus bei išreikšt protestą prieš sėdėnčius Airijoje Anglijos valdininkus.

Airių veikimas už savo šalies laisvę plečiasi Airijoje ir Amerikoje. Amerikoje Airija išleido savo šalies paskolą. Bonai nuo \$10.00 iki \$10.000.00.

ITALIJOJE NERAMU.

Streikai plečiasi visoj Italijoje. Daugybė didžiausių dirbtuvių uždaryta. Streikai ekonominio ir politinio pobūdžio. Karalius susirūpinęs, ką daryti su savo sostu: ar gražumu atsakyti ar laukt.

ANGLIJOS TAIKOS ARMIIJA.

Anglijos taikos armija greit sieks 220,000 kareivių, apart tu, ką laikomi Indijoje. Vien tik Airijoje yra 35,000 kareivių. Anglijos karės sekretorius armijos reikalams reikalauja dar \$625,000,000.

TAIKINSIS SU BOLŠEVIKAIS.

Anglijos laikraščiai paduoda savo reporterių pasikalbėjimą su Sovietų Rusijos premjeru Leninu. Pranešimuose išsireiškama už taiką su Sovietų Rusija.

ARCHANGELSKAS PAIMTAS.

Pereitą subatą Rusijos Sovietų kariuomenė paėmė Archangelską su visu Denikino laivynu.

Murmanskas taipgi paimtas.

Lietuvių - Latvių Kivirčiai.

Latviai nuo seniai žinomi, kaippo turinti perprastą nuomonę apie lietuvius. Šiame atvėjuje latviai naudojami lenkiškų ponų orientacija. O šiandien, kuomet Lietuvos ir Latvijos valstybėms reikia savystovų gyvenimą tvirti, tas nedemokratiškas lenkų atsinešimas linkui lietuvių sudaro daug keblumų.

Kauno "Vienybė" sausio 21, 1920, editoriale rašo, kad latvių valdžios vairininkų sątikiai su lietuviais pastaruoju laiku pasidarė labai keisti ir jų pasielgimai Lietuvos pasienyje stačiai nesuprantami. Latvių dabarties politikai kalba apie reikalingumą jiems prisijungti nuo Lietuvos Mažeikių, Pikelių, Liackavų, Laižuvų ir atitaisyti latvių sieną atstumiant ją 12 - 20 varstų į pietus nuo dabarties Kauno - Kuršo ribų, kad gavus tarp kitko "priėjimą" prie Biržų ir t. t. Latvių kareiviai Palangoje naikina viešose vietose lietuvių tautiškas žymes, daro rekvizicijas ir plėšia lietuvius Palangos Darbėnų parapijose. Pagalios liepta iki 17 sausio visiems lietuviams arba prisirašyti prie Latvijos arba išsikraustyti laukan, užimant Latvijos naudai visus lietuvių turtus. Be to latviai tariasi su lenkais nepranešdami apie tai lietuviams, nors buvo to žadėję nedaryti. Lenkų įtekmė gali mums bent kiek ir paaiškinti p-no Meierovičiaus ir jo kompanijonų visainekaimyniška ir negiminišką elgimąsi su lietuviais. Bet visgi p. Meierovič ir Ko. turėtų neužmiršti, kad lietuviai užtektinai turi kariuomenės apginti savo žemių rubežiams.

Latvijos valdžia persekioja lietuvius, gyvenančius Latvijoje. "V." taipgi rašo, kad lietuvių valdžia sugebės atsakyti panašiomis latvių represijomis Lietuvoje: visi latviai nuomininkai, pusininkai ir kitokie latvių gyventojai gali būti per 24 valandas iškraustyti iš Lietuvos, Lietuvos siena bus uždaryta, taip kad nei vienas grudelis, nei viena maisto kruoputė neprasprūs Kuršan, gelžkelis gi nuo Rigeno lik Lušos gali būti uždarytas visai latvių traukiniams. Kas iš to daugiau turėtų nuostolių reikia rimtai pagalvoti dabarties karingiesiems politikams ir atsiminti, kad ateityje latviams su lietuviais reikės vistiek palaikyti kaimyniškus santykius, kuriuose bendrų reikalų su lietuviais latviams gali rasti kur kas daugiau, negu su tik ką sužvejotais "prieteliais" lenkais. Lietuvių kariuomenė užimdama srištys Subatas — Ilukšta — Kalkunai užstojo kelią bolševikams nuo Dvinsko ant Rygos, lietuvių gi diversija (kariškas puolimas) ties Radviliškiais atitraukė žymią vokiečių dalį nuo Rygos. Latvių pirmąją valdžią lietuviai pirmieji sušelpė pinigais. Už tą viską latviai dabar šnekučiuoja su lenkais apie busimą Lietuvos likimą ir josios... pasidalinimą. Nors sakoma, kad politikoje esama vienos ištisos apgaulės, bet ir apgaulėse reikia prisilaikyti šiokiu tikslingumo... Atkartojimai lenkiškų šmeižtų apie Lietuvos valstybinį tvarkymąsi nepadidins lietuvių prielankumo latviams, bet galutinai pertiks lietuvių visuomenę, kokių priemonių turi jiniai tvertis santykiuose su tokiais kaimynais, kaip latviai.

Latviams reikės darbininkų, reikės mainytis įvairiais produktais, reikės susisiekti su Vakarų Europa, bendro ginimosi nuo priešų, o to viso be Lietuvos latviams bus sunku atsiekti, todėl Latvių — Lietuvos reikalai verčia abi šali sueiti į abejom pusėm naudingas sutartis.

Latviams reikės darbininkų, reikės mainytis įvairiais produktais, reikės susisiekti su Vakarų Europa, bendro ginimosi nuo priešų, o to viso be Lietuvos latviams bus sunku atsiekti, todėl Latvių — Lietuvos reikalai verčia abi šali sueiti į abejom pusėm naudingas sutartis.

Iš Amerikos.

GELŽKELIŲ BILIUS.

Suv. Valstijų Senatas perlaido bilių, kad gelžkeliai iš valdžios rankų vėl pereitų privačių kompanijų kontrolėn. Laukiama, ką į tai pasakys prezidentas Wilsonas.

HARVARDO FONDAS.

Amerikonai labai remia savo moksleivius. Štai Harvardo universiteto fondanbėgyje 22 savaičių suplaukė 12,000,000 aukų. Iš Bostono \$4,698,458, iš New Yorko \$4,015,728, iš kitų miestų \$3,270,728.

SOVIETŲ ARKA SUGRĮŽO.

Į New Yorko uostą sugrįžo S. V. laivas "Buford", žinomas kaip Sovietų Arka, kuriuomi tapo išgabenta iš Amerikos ir Hango, Suomijos, uoste išsodinta 249 "raudoinieji", jų tarpe Emma Goldman ir Al. Berkman.

Vokiečių atstovas (charge de affaire) Lietuvai jau pas-kirtas ir atvažiuoja į Kau-ną. Jis vadinasi Schonberg, buvęs generalis konsulis. Pernai paskirtam pasiuntiniui kaž kur pranykus, o Zi-

Naujausios žinios iš Lietuvos.

"Sandara" tik ką gavo vėliausius numerius Liet. Soc. Liaud. Dem. organo "Darbo" iš Kauno. Matosi sujūdimas visoj Lietuvoj, sąryšyje su rinkimais į Steigiamąjį Seimą. Naujausias ir svarbiausias Lietuvos naujienas paduosime "Sandaroje".

Susisiekimas geležinkeliais kiek pagerėjo. Iš Prancuzijos gauta 29 garvežiai, be to 110 garvežių, 200 klasinių vagonų, 20 vagonų bagažų ir 1500 prekinųjų vagonų turi gražinti vokiečiai kuriuos jie išgabeno su bermontininkais, bet šių garvežių ir vagonų trečdalis, santarvei reikalaujant, turės būti atiduota latviams. Iš vokiečių ligi šiol gauta tik 16 garvežių ir 178 vagonai.

Dabar pasažieriniai vagonai jau šildomi. Traukiniai iš Kauno į Mažeikius eina tiesiog be persėdimo.

ESINKŲ KONFERENCIJOJ LIETUVAI atstovauja Dr. Zaurius, Dr. Vaičiūška ir Lietuvos atstovas Suomijai p. Gilyls. Konferencija sudariusi komisiją Lietuvos - Lenkijos sienų klausimui ištirti.

Atsako pripažinti paskolą. Teko patirti kad mūsų dabartinė valdžia tam tikru raštu pranešė Vokiečių vyriausybei, kad ji nepripažįsta pradžioj praeitų metų padarytos 100 m. auks. paskolos sutarties. Pranešimas paremtas tam tikru Versailles taikos sutarties punktu, kuriuo vokiečiams uždedama pareiga atsakyti nuo visų sutarčių, kurios padarytos su valstybėmis buv. Rusijos ribose.

Naikinama pasiuntinybė. Teko patirti, kad užsienių ministerija panaikino šveduose Lietuvos pasiuntinybę.

"Ukininkų Sąjungos" suvažiavimas buvo Kaune gr. 28 ir 29 d. nutarta leisti "Ukininkų Sąjungos" organas kartą į mėnesį. Pradžiai pinigų davė J. Vailokaitis (50-00 auks.) "Ukininkų Sąjunga" — tai krikščionių demokratų padaras.

Vokiečių atstovas (charge de affaire) Lietuvai jau pas-kirtas ir atvažiuoja į Kau-ną. Jis vadinasi Schonberg, buvęs generalis konsulis. Pernai paskirtam pasiuntiniui kaž kur pranykus, o Zi-

mmerei drauge su bermontininkais, kaip su okupacijos liekanomis išsikrausčius, vokiečių valdžios oficialinio atstovo ligi šiol nebuvo.

EXTRA!

LIETUVOS PREZIDENTO LAISKAS BOSTONO LIETUVIAMS.

Vasario 24, 1920, Nuteriotos Lietuvos Draugų Komitetas gavo štai koki laišką nuo L.V. Prez. A. Smetonas: Kaunas, 1920 m. sausio mėn. 28 d.

Jo Sveikatai
Nuteriotos Lietuvos
Draugų Komiteto Pirmininkui, Ponui
Antanui Ivaškevičiui.

The Lithuanian Weekly
"Sandara",
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Jau kuris metas kaip esu gavęs iš Tamstų Juriskonsultų pono adv. Bagočiaus laišką, rašyta lapkričio 5 d., 1919 m., kuriame jis praneša, kad Tamstų Komitetas siuncia mano vardu 50.000 vokiškų markių per Berlyno įstaigą. Drauge su tuo laišku gavau ir pono Bagočiaus čekį 50.000. Tie pinigai yra jau gauti. Taipgi gauti ir 21.000 markių, dar vasarą Tamstų pasiūsti. Už tą didelę užuojautą Lietuvai tariau širdingai ačiu Bostono lietuviams. Tamstų aukos, kaip ir kitos aukos Amerikos lietuvių siunciamos mano vardu bus vartojamos šelpti Lietuvos kareiviams nukentėjusiems mūsų nepriklausomos Tėvynės kovoje, taip pat ir jų šeimynos, kurios buvo nustojusios savo globėjų ir maitintojų. Dar kartą dėkodamas Tamstoms už duosnią sielą, prašau siūsti aukas ne vokiečių valiuta; geriausia per Kopenhagos ar Londono bankus.

Didžios pagarbos ir padėkos žodį tardamas,

A. Smetona,
Lietuvos Valstybės Prezidentas.

Šis gerb. Lietuvos Valstybės Prezidento laiškas rašytas jau tuomet, kuomet tamsy bės apaštalai šmeižė ir stengėsi paardyt Nut. Liet. Drg. K-tą. Tegul visų kolonijų lietuviai ima pavyzdį veikimui nuo bostoniečių, o tuomet klerikalams nebūsvietos lietuvių tarpe.

"SANDARA"

"THE LEAGUE"

Published Weekly at Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL
LEAGUE OF AMERICA.
Editor
KASTANTAS NORKUS.

Subscription Rates:

In the United States \$2.00
To Canada \$2.50
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.75
Single copy 5c.

Business Manager
M. J. DAMIJONAITIS.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SANDAROS ORGANAS.

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" " " Kanadoje \$2.50
" " " (Užsieniuose) \$2.75
Pavienis numeris 5c.

Pinigus reikia siųsti Pašto Money
Orderiu, kartu su užsakymu:

SANDARA

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Prisiunčiami Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieriaus lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ar taiso pagal savo nuožūrą. Netinkami spausti smulkūs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų gražinimo, naikinama ir autoriams negražinama.

Entered as Second-Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Sandariečiai Lietuvoje.

Niekas neužginčys to fakto, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros nariai Amerikoje daugiausia pasidarbuoja del Lietuvos liaudies labo, negu kas nors.

Netik Amerikoje, bet ir Lietuvoje sandariečiai lošia žymias roles ir daug darbuoja Lietuvos respublikos tvėrime.

Buvęs ALTS. Centro pirmininkas **Dr. Jonas Šliupas** sandariečių seimo Bostone vienbalsiai tapo išrinktas Am. lietuvių atstovu Taikos Konferencijon. Jis tapo pasiūstas iš Amerikos Europ. stot Lietuvos laisvės apgynėjų eilėsn. Gerb. Dr. J. Šliupas nuvyko Londonan, ten perstatė Lietuvos reikalus, atskleidė lenkų melus prieš Lietuvą ir iškovojo Anglijos valdžios simpatiją linkiu Lietuvos. Sandariečiai Dr. J. Šliupas darbuososi Taikos Konferencijoje Paryžiuje, Lietuvos valdžios įgaliotas užpirkto del Lietuvos kariuomenės ir del civilių Lietuvos gyventojų daug medikamentų, rubų, avalinės ir ginklų nuo Amerikos valdžios, kuri buvo tai sugabenusi Francijon, o sutriuškintus Vokietijos militarizmą — pardavė. Sandariečiai Dr. J. Šliupas vadovaujantį rolę lošė Pabaltijos tautų konferencijoje Dorpate ir daugybę svarbių darbų atliko pačioje Lietuvoje, Lietuvos laisvės apgynime ir valstybinio gyvenimo tvėrime.

Dr. J. Šliupo dukte — **Dr. Aldona Šliupitė** taipgi energingai darbuososi Lietuvoje prie Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, gelbėdama Lietuvos sužeistuosius ir senelius nuo ligų ir maitindama Lietuvos kudikius — karės našlaičius.

Dr. J. Šliupo moteris gerb.

Šliupienė ir Hypatia Šliupitė — Yčienė taipgi darbuososi Lietuvoje.

"Sandaros" bendradarbis **Keistutis Šliupas** dabar keliaja į Lietuvą per Italiją ir greitai laiku stos prie Lietuvos valstybinio darbo Kaune.

Sandareitis **Albinas Rimka** darbuososi kaip Lietuvos valstybės Žemės Reformų Komisijos sekretorius, kaip "Lietuvos Ukininko" ir žurpalo "V a r p o" redaktorius, Lietuvos valstiečių Sąjungos pirmininkas ir daugiau svarbių darbų atlieka.

Sandareitis **Matas Šalčius** pirmiausia buvo vedėju Lietuvos Valstybinio Spaudos Biuro, o dabar yra Santaros redakcijos vedėju, Šaulių organizatorium ir veikėju pedagogijos srityje.

Sandareitis **B. K. Balutis** buvo Lietuvių Taikos Delegacijos Biuro vedėju Paryžiuje, darbuososi su Amerikos valdžios komisija Lietuvoje, o dabar darbuososi Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerijoje.

Sandareitis **Romanas Karuža**, Liet. Atstatymo B-vės pirmininkas buvo nuvykęs į Lietuvą ir padarė sutartis su finansinėmis, ekonominėmis Lietuvos įstaigomis ir susipažinęs su dalykų stoviu Lietuvoje savo patyrimu daug pasitarnauja Lietuvos Atstatymo Bendrovės darbams.

Sandareitis **V. K. Račkauskas** nuvyko Lietuvon kaip Lietuvos Atstatymo Bendrovės atstovas, kuris, beabejo, daug pasitarnaus Amerikos ir Lietuvos lietuviams visokios komunikacijos ir pinigų siuntimo reikaluose, ką atlieka Lietuvos Atstatymo Bendrovė. Gerb. V. K. Račkauskas yra žymus lietuvių literatas ir visuomenės veikėjas. Lietuvoje jo gabumams yra plati dirva ir jis gali daug pagelbėti Lietuvos žmonėms.

Apart augščiau minėtų sandariečių turinčių augštas profesijas ir mokančių po kelias kalbas, daug pasidarbuosusių Amerikos lietuvių tarpe, perkentusių daug šmeižimų iš sufanatizuotų ir išsigimusių Amerikos lietuvių pusės — Lietuvoje darbuososi karės laike nuvykę **p. A. M. Martus** ir kiti sandariečiai.

Jungkime Pajiegas.

Kadangi daug žymių ALTS. Sandaros Partijos veikėjų darbuososi jau mūsų tėvynėje - Lietuvoje, tat likusieji Amerikoje ALTS. veikėjai ir nariai privalo nieko nelaukdami apreiškiti savo darbų galybę.

Kiekvienas žmogus gali pagelbėti sau, savo tėvynei, tautai arba visuomenei, jeigu jisai gelbės. Bet jeigu žmogus nesigilins į savo padėjimą ir leis laiką atidėliodamas veikimą ant "vėliaus", tat jis tampa kenkė-

ju tiems dalykams, kuriems jis gali pagelbėti protingai, veikdamas.

Dauguma ALTS. narių vis laukia, kad "kiti" nariai, jau pasižymėję savo veikimu, visus darbus atliktų. Laukėjai labai klydo ir nėsau nē ALTS. idėjoms reikalingos naudos neatnešė.

Net dalis veikėjų ir laikraščių redaktorių davė visuomenei tokį supratimą, kad tik viena "Sandara" turi apie lietuvių ir Lietuvos vargus dejuoti, tik pasižymėjusiems Sandar. Partijos veikėjams reikia visus Lietuvos gelbėjimo darbus nuveikti. O kaip tai "Sandarai" reikia gyvuoti, ar tų pasižymėjusių veikėjų pajiegos gali tesėti — tat daugelis nē nepagalvodavo. Tuli "pasižymėdavo" priekabėmis...

Šiandien esantieji Amerikoje sandariečiai ne vien del to turi apreiškė didesnį veikimą, kad daugelis veiklių Sandaros Partijos narių jau nuo mūsų atsiskyre perplaukė okeaną ir darbuososi Lietuvoje, — bet ir del to, kad likusius Amerikoje sandariečius baisiausiai persekioja, iskundinėja, šmeižia tie elementai, kurie per tiek daug metų persekiojo ir niekino garbingą mūsų tautos veikėją sandariečių Dr. Joną Šliupą, jo idėjos draugus ir bendradarbius.

Tas faktas, kad klerikalai apskundė valdžiai "Sandaros" redaktorių Kastantą Norkų turi apeit visiems sandariečiams, visiems bjauraus klerikalizmo priešams, visiems už teisybę stovintiems žmonėms.

Klerikalai turi daug pinigų kovojimui prieš apšviestos skelbėjus ir kovotojus už demokratinę Lietuvos liaudies laisvę. Su klerikalais kova yra sunki, bet turint teisybę savo pusėje galima išsigelbėti iš klerikalų žabangų.

"Sandaros" redaktoriaus byla su klerikalais iš Jury gal turės eit į Supreme (augščiausį) teismą. Reikės apmokėti advokatams, reikės traukt daug liudininkų iš Ansonia, Conn. Tas padaro begalo daug išlaidų. Reikės paruošt dokumentai apie bylą, kurią kun. Bukaveckas pralaimėjo apskundęs "Sandaros" korespondentą. Advokatams jau įmokėta \$50.00, o rašant šiuos žodžius, apart užuojautos laiškų "Sandaros" redaktoriui, daugiaus dar nieko negauta.

Reikia atminti, kad tamsybės apaštalai savo spaudą vartoja donosams ir šmeižimams, o kovai su savo priešais jie turi pagelbą iš tam tikrų institucijų.

Umai reikalinga pagelba apgynimui teisybės. Brangi nanti laisvę ir teisybę spauda, organizacijos ir pavieniai asmens meldžiami į tai atkreipti savo domą.

"Sandaros" redakcija turi omenyje kiekvieną ALTS. narį ir laukia jų greito atsiliepinimo.

Apžvalga.

Lietuvos Laisvės Priešų Džiaugsmas Nuėjo Niekais.

New York Times vas. 11, 1920 paskelbė laiškus Roberto Lansingo, dar tuomet buvusio Suv. Vastijų sekretoriaus, raštus lietuvių atstovybei Washingtone. Laiškuose pasako, kad Suv. Valst. valdžia del to nenori pripažinti Lietuvos neprigulmybę, kad S. V. stovi už didelę sujungtą Rusiją su Kolčaku priešakyje.

Tokis Suv. Valst. sekretoriaus pranešimas buvo labai nemalonus lietuviams. Vienok iš pranešimo labai džiaugiasi Amerikos lenkai ir rusų spauda. Visoki gailalai tyčiojasi iš kovojančių už Lietuvos laisvę lietuvių.

Bet del to nėra ką perdaug nusiminti ir nereikia nustot vilties, nes Lansingas jau rezignavo, o Kolčakas jau visai nusibankrutijo ir, rodos, į aną pasaulį persikraustė. Mes pilnai tikime, kad Suv. Valstijų valdžia įsigilins į tą kovą, kurią už savo neprigulmybę veda pasiljuosavusi iš despotų vergijos lietuvių tauta ir greitai taiku pripažins Lietuvos neprigulmybę.

Generalis Lietuvos atstovas Jonas Vileišis ši dalyką aiškina sekančiai:

Vasario 10 dieną š. m. Amerikos Anglų laikraščiuose patilpo gana ilgas matomai oficialis pranešimas dēlei nepripažinimo Lietuvos Valstybės ir kitų mažųjų valstybių, kurios faktiškai yra nuo Rusijos atsiskirusios. Tame pranešime liko paskelbti du laiškų Amerikos vyriausybės (State Departamento) prie Egzekutyvia Amerikos Lietuvių Komiteto. Pabaigoje šio pranešimo pasakoma, jog Amerikos valdžia tokios pat politikos laikysis ir sulig kitų valstybių.

Šiame pranešime viena gera pusė, jog Lietuvos valstybės pripažinimas liko išstumtas pirmon eilėn. Matomai jis yra pribrendęs. Paskelbtieji laiškai primena apie tat, kaip į mūsų valstybę buvo pirmiaus žiūrėta, bet gyvenimas bėga ir apie tat kaip bus toliau, nieko aiškaus nepasakoma. Mes tvirtai tikime, jog susilauksime laiškų visai kito turinio. Kad tai veikiau galėtų atsitikti, reikia visai nenustojus vilties dar tvirčiau dirbti. Visas pripažinimo dalykas pridera nuo pačių lietuvių ir jeigu tasai Lietuvos žmonių balsas yra ir bus tvirtu, jis bus, be jokios abejonės, išklausytas. Vieną sykį iškėlė savo vėlavą, turime ją ginti, ginti amžinai. Todėl nē ant valandėles teneklita abejonė Lietuvių širdyse. — Mes esame tvirti — visa teisė su mumis.

Vileišis,

Generalis Lietuvos Atstovas.

"Sandara" pilniausiai sutinka su gerb. Vileišio nuomone.

Jau Skaitomasi su Lietuva.

Lenkiškas "Kuryer Codzienny" vasario 14, 1920, natchilškiausiai budu šmeižė lietuvius, vadino pro - germanais ir stačiai pasakė, kad geriausia butų, idant Lenkija formališkai užkariautų visą Lietuvą.

Tai yra begėdiškas paliočių nachališkumas. Tą drąsą jie ima iš savo endekiško fanatizmo ir talkininkų vilkinimo Lietuvos neprigulmybės pripažinimo.

Bet kuomet vasario 14, 1920, New York Sun ir Herald patalpino kelių špaltų kablegramą — savo korespondento iš Londono pasi-

kalbėjimą su Lietuvos ministrerių pirmininku Ernestu Galvanausku, tuomet ir "Kuryeras" kitaip prabilo.

Lietuvos neprigulmybės pripažinimo priešai labai nusiminė, kuomet pamatė, kad Anglija paskolino Lietuvai 15 milijonų doliarų, bus užinteresuota Lietuvos pramone, gins savo ir Lietuvos interesus. Ginkluoti lenkairazbaininkai turės išsikraustyti iš Lietuvos, kaip kad išsikraustė rusai ir vokiečiai.

Anglijai padarius rimtus žygius susidraugavime su Lietuva ir Amerikos angliškak spauda rimčiau skaitosi su Lietuva.

Amerikos generalis konsulis Londone nenorėjo vizuot pasporto Lietuvos atstovo, p. M. Narjausko, (N.Y. Sun ir Herald buvo rašyta Kavauskas) vykstančio į Ameriką tikslu užmezgimo ryšių šios šalies finansierių su Lietuva, Suv. Valst. Departamentas vas. 16, 1920, iš Washingtono kablegramu įsakė savo konsuliui Londone, kad vizuotų.

Tai kaip matome, su Lietuva vis labiau skaitomasi.

Susitartime su Lietuva PER SANTAROS PARTIJĄ.

Demokratinės Tautos Laisvės Santaros Partija savo įgaliotiniu Amerikoje pasikyrė ALTS. kasierių p. K. Jurgeliuną, kuriam vasario 19, 1920, prisiuntė sekantį įgaliojimą:

"Įgaliojimas.

Šiuomi įgaliuojame pil. Kastą JURGELIUNĄ, Bostone, buti Generaliu "Santaros" agentu Naujoj Anglijoj ir rinkti prenumeratą, skelbimus, aukas "Santaros" laikraščiu Kaune.

Drauge įgaliuojm įrašinėti Amerikos Lietuvius į D. T. L. Santaros partiją Lietuvoje ir imti nuo jų metinį mokesnį (2 doliaru).

Šiuo įgaliuojimu duodama teisė pil. K. JURGELIUNUI duoti ir nuo savės įgaliuojimus kitiems asmenims tais reikalais.

Už D.T.L. pirmininką,
M. Šalčius,
Sekretorius,

F. Damijonaitis.

Amerikos lietuvių pareiga yra remti DTL. Santaros Partiją ir jos organą "Santarą". Ypač sandariečiai turėtų remt savo idėjos drauge ir užsisakyti Santaros organą, kurio kaina \$2.00 metams.

Stojantieji į DTL. Santaros Partiją Amerikos lietuviavai narystės mokesnį ir prenumeratą gali siųsti per p. K. Jurgeliuną, 377 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Tampant DLTS. Partijos nariu ir išsirašant jos organą "Santarą" Amerikos lietuviavai - tėvynainiai užmezga ryšius su ALTS. idėjos drauge Lietuvoje, o iš oragno aiškiausiai mato Lietuvos padėtį.

Am. liet. klerikalai organizuotu budu remia savuosius Lietuvoje. Socialistai jau taipgi virš \$700.00 turi surinkę Lietuvos Social - Demokratų Partijos rėmimui. Sandariečiai daugiausia pasiaukauja darbui gelbėjimo Lietuvos žmonių nuo bado ir prisidėjimui prie kovos pirmiausia už politinę Lietuvos nepriklausomybę. Nē vienias sandareitis nesijaus nukriausias jeigu jis, prie visų savo darbų del Lietuvos, išsirašys į Demokratinės Tautos Laisvės Santaros Partiją ir užsirašys jos organą "Santarą". Ypač manantieji grįžt Lietuvon turėtų tuomi pasirupinti. Burelis bostoniečių jau pasiuntė narystės mokesnį ir prenumeratas Santarai.

"Santaros" redakcijos vedėjo adresas: **Matas Šalčius, Ukmergės Pl. 45, Kaunas, Lithuania.**

Prijaučiančių DTL. Santaros Partijai Amerikos lietuvių laikraščiu meldžiamė ši atsišaukimą paminėti savo laikraščiu skiltyse.

LIETUVOS LAISVĖS PASKOLA.

Dar Apie Pašalpos Siuntimą Misijai paskelbus, kad ji apsiima persiųsti pašalpą Lietuvoj gyvenantiems nukentėjusiems nuo karės, visuomenėje kilo gana daug visokių kalbų. Tad dar kartą užreiškiame, kad Misija nedaro jokio biznio iš pinigų siuntimo ir nepriima pinigų siuntimo biznio reikalams. Priima tiktaisi persiuntumui pinigų sušelpiti nukentėjusių nuo karės žemausiu koku tik galima kursu. Amerikiečiai lietuviai gali siųsti pinigus per Misiją savo tėvams, broiams, seserims, apskritai giminiams ir draugams.

Bet ir čionai Lietuvos nedraugei pradėjo jau daugelyje kolonijų platinti paskalas, kad girdi Lietuvoje tie per Misiją pinigai bus išmokėti tik už penkiolikos metų ir tam panašiai. Čia užreiškiame, kad pinigų siuntimas sušelpimui giminių nieko bendro neturi su Liet. Paskola. Siunčiami pinigai Lietuvoje bus tuojaus išmokėti iš artimausių Lietuvos valdžios išdinių ar pašto stočių. Pinigai nueis į Lietuvą į 4 - 5 savaites nuo dienos įmokėjimo Misijai.

Informacijų Klausimas.

Lietuvos Misijos Informacijų biuras stengiasi išaiškinti ir atsakyti į kiekvieną klausimą, kurį Lietuvos žmonės užklausia. Bet gana tankiai yra užklausim apie Lietuvos veikiančias partijas, apie asmenis. Tokių klausimų Misija vengia. Informacijos suteikiamos kiekvienam grynai valstybinuose reikaluose arba ir asmeniškose, bet nelytint kitų žmonių įsitikimus ar pažiūras.

Kad greičiau reikalas butų atliktas, paprastus laiškus stusdami, užrašykite ir kokiam skyriui, tuomet greičiau bus atsakyta. Prie Misijos yra šie skyriai: 1) Paskolos skyrius (bonų, subskripcijos reikalai), 2) Informacijos biuras, 3) Lietuvos Sargų skyrius, 4) Pinigų siuntimo skyrius. Abelnai užadresuokite Lithuanian Mission, 257 West. 71st Street, New York, N. Y., bet dar ant kamučio pažymėkite kokiam skyriui. Tas sutauyps Misijos darbininkams daug laiko.

Lietuvos Misijos
Informacijos Biuras.

Prisidėk prie pirmutinės Lietuvos Filmų Bendrovės.

Bendrovės ateitis yra šviesi ir pelninga. Duok savo pinigams darbo, investuodamas juos į Liet. Filmų Bendrovę. Bendrovės Kapitalas \$25,000.00 Inkorporuota New Yorko valst.

KIEKVIENAS PRIVALO PRISIDĖTI, vienas šėras \$100.00; šėrų pardavinėjimas neilgai trauksis. Nelauk, bet siųsk šandien pasizadėjimą kol čar nėra vėlu.

IDĖTI PINIGAI NEŠ DIDELIUS NUOŠIMČIUS.

Lietuvos Filmų Bendrovės kinematografas p. R. Kručas jau išavžiavo Lietuvon. R. Kručas yra vienas iš gabesniųjų fotografų liusnorai buvo įstojęs į Sov. Valstijų kariuomenę laike didžiosios karės ir tarnavo kaip specialis fotografas orlaiviniškystės skyriuje, ir turėjo su savim 24 fotografus.

Ponas Kručas važinėš po visą Lietuvą traukdamas judomus paveikslius. Trumpoje ateityje Amerikos lietuviai matys gyvą Lietuvą. Kas žingeidauja, kad p. Kručas nuimtų jusų gimtinės ir tėvyškes ant paveikslų, ir juos atvežtų Amerikon, prisiųskite savo giminių pilną antrašą žemiaus paduotu antrašu.

Siunčiant pinigus už šėrus arba reikalaujant platesnių paaiškinimų apie Bendrovę adresuok šitaip:

LITHUANIAN FILM CORPORATION, Inc.,

120-124 Grand St.,

Brooklyn, N. Y.

REIKALINGAS DARBININKAS

TUOJAUS, norėdamas turėti gerą algą, atsisaukite dabar į:

BRIGHTON LIETUVIŲ
KOOPERACIJĄ,

24 Lincoln St., Brighton, Mass.

REIKALINGA MERGINŲ

Prie "Shoe Shanks" prisegiojimo, kartu mokinties, gali dasidirbti net iki \$20.00 ir \$22.00 į savaitę.

AM. SHOE FINDING CO.,

423 Broadway, So. Boston, Mass.

EILĖS - RAŠTAI SPAUSDINAMI

(Sulig naujos sutarties)

Veikalas bus užbaigtas Balandžio Pabaigoje.

Dailiosios Literatūros Draugija, leidžia veikalą "Svetimoje Padangėje - Pasaulia Verpetuose." Knyga yra padalinta ant šešių skyrių, puikiausia technika, ant geros popieros, gražiai išpuošta paveikslais ir venetomis; didelis formatas — 7X10 col., 200 puslapių; 180 įvairių eilių, dainų, aforizmų, prietikių, parašyta vieno autoriaus sulig dabartinės gadyinės. Iš tos knygos kiekvienas išmoks saldžiai nusijuokti ir gailiai nusiverkti; padejuoti ir nusidžiaugti...

Mes kviečiame visus prisidėti prie išleidimo šio gražaus veikalo. Kurie dar neprisidėję, tuojaus prisidėkite! Šiandien laikas paremti mūsų šitą svarbų ir sunkų darbą. Prisidėdantieji su 10 dol ar daugiau, bus priskaitomi raštų leidėjais ir jų vardai tilps knygos sąrašė. Apart - to, duosime dvigubai knygų, t. y. \$20.00 dol. už 10.00 knygomis. Prekė šių raštų, pavienio egz. \$1.50.

Neišgalintieji su virš minėtą sumą prisidėti, galite nors iš kalno užsiprenumeruoti prisiunčiant \$1.00 ir gausite knygą; perkant - gi vėliaus, už tą patį veikalą, mokėsite \$1.50. Išleidimas to veikalo mums apseina arti \$1,500.00. Tiesa, mes jau turime sudėt pinigų \$900.00, bet dar apie 500.00 turime surinkti. Jo gerčiau pini-

gai suplauks, tuo graičiau knyga bus atspausdinta.

Iš kalno prisidėdami daug pagelbėsite ir pastumėsite darbą. Dėlei taip didelių iškaštų knygų nedaug spausdiname, tik iš anksto užsisakantieji gausite.

Broliai ir seseris! Norinti įvygti šį veikalą, siųskite užsakymą ir pinigų dabar!

Kreipkitės pas "D. L." pirmininką, adresu:

A. J. Jokubaitis,
Boston University,
607 Boylston St., Boston, Mass.

PAŠELPOS SIUNTINIAI NUEIS Į LIETUVĄ BE JOKIŲ KLIUČIŲ.

Pašalpos siuntiniai siunčiami per mūsų Bendrovę nueis į Lietuvą, nes mes pilnai apdraudžiame (inšuriname). Mes apdraudžiame siuntinius nuo mūsų sklado New Yorke iki arčiausiai gelžkelio stočiai Lietuvoje, kur atsiėmėjęs gyvena. Apdraudžiame nuo ugnies, sudegimo tavoro, pavogimo, paskandinimo laivo ir kariškų periskadų. Mes ap laikę baksus ir persiuntimo apdraudaus lėšas, išduodame pakvitavonę su pilna apdraudaus garantiją. Taigi jusų siuntiniai butinai liksis persiūsti arba gausite pinigus atgal, jeigu kas atsitiktų. Taigi siųskite pagelbą savo broliams ir gentims Lietuvoje, nes jie reikalauja drabužių, avalų, maisto ir kitokių gyvenimo reikmenų. Dabar jau baigiame pildyti laivą, kuris išplauks į Lietuvą trumpame laike. Po išplaukimui šio laivo rengsime kitą laivą į Lietuvą. Del paltesnių informacijų rašykite į Lietuviškai - Tarptautišką Prekybos ir Pramonės Bendrovę, idėdmi už du centus marke.

SLAVONIAN TRADING CORPORATION, Inc.,

13-21 Park Row, New York, N.Y.

EDWARDVILLE, PA.

Sandariečių Domai.

ALTS. 69 kp. nutarė savo susirinkimus laikyti pirmą utarninką kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas bus kovo 2 d., 7:30 v. v. p. J. Stravinsko kambariuose, 130 Hillside Ave. Visi ALTS. nariai ir šiaip lietuviai demokratai, užinteresuoti ALTS. Partijos veikimu del Lietuvos labo malonėkite butinai atsilankyti, nes turime daug svarbių dalykų.

Juozas Gaulia,

ALTS. 69 kp. pirm.

LAIŠKAM POPIERA.

25 gatavų popierių del laiškų rašymo tinkamų rašyti į Lietuvą su visokiais gražiais pasveikinimais ir su pritinkančioms eilėms dabar po karės; su visokiais paveikslais ir su dailioms kvietkoms parsiduoda labai pigiai — 4 tuzinai popiepos su konvertais už \$1.00. Agentams duodame gerą uždarbį. Adresuokite:

AGENT FOR RELIGIAUS GOODS,
P. O. Box 73, Chicago, Ill.

VIDUNAS NUBAUSTAS.

Pasiekusiuose mus Lietuvos laikraščiuose yra žinių, kad Vokiečių valdžia labai persekioja Prusų lietuvius už tarimasi su talkininkais. "Vienybėje" rašoma, kad lietuvių veikėjai, pav. rašytojas Vidunas ir Brazaitis buvo vokiečių valdžios nubausti 300 markių štropro arba 30 d. arešto kam dalyvavo lietuvių pokelyje, iškeltame Klaipe doje 22 lap. Santarvės oficerams. Pokelyje dar dalyvavo Stiklorius ir Brakas, bet jie buvo išteisinti. Dabar visoje Prusų Lietuvoje renkamos aukos užmokėti štropei už gerbiamus lietuvių veikėjus.

ECHO LITWY.

"Sandarai" tapo prisiųsta "Echo Litwy" — lietuvių dienraštis leidžiamas lenkų kalboje Vilniuje.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS.

LAIKRAŠČIAI IŠ LIETUVOS

Tikros žinios apie Lietuvos žmonių gyvenimą galima rasti darbo žmonių reikalams pašvestuose laikraščiuose.

Skaitykite ir Platinkite:

"LIETUVOS UKININKA", išėina kas savaitė su priedais "Jauniams", "Zemė", "Sveikata" etc. Kaina metams — \$2.00.

"DARBA", išėina tris kartus savaitėje. Mokslo literatūros, politikos pažangus laikraštis. Kaina metams — \$3.00.

"VARPA" mėnesinis. Tai tās senjo "Varpo" iš Tilžės, kuris ėjo dar lietuvių spaudos uždraudimo metais. Kaina metams — \$2.00.

Visus tuos laikraščius galima užsisakyti pas:

VARPO BENDROVĖS ATSTOVYBĖ AMERIKOJE,

307 W. 30th St.,

New York, N. Y.

Siunčiant Pinigus

Į Lietuvą Siųskime Visus, Nes Didesnė pusė

Siunčiamų Jusų Pinaigų Lieka Žydams.

MANO KURSAS SU PASIUNTIMU:

500 auksinų	\$8.50	5000 auksinų	\$85.00
1000 auksinų	\$17.00	10,000 auksinų	\$170.00
3000 auksinų	\$51.00	20,000 auksinų	\$340.00

Pinigus prisiųskite per pašto Money Orderį ir adresą to, kuris turi gauti pinigus Lietuvoje. Jusų pinigai bus išsiųsti be užvilkmio ir Jus gausite kvitas nuo priimtų pinigų.

P. MIKOLAINIS,

1304 Sutter Ave.,

Brooklyn, New York.

NEPAPRASTA PROGA AMERIKOS LIETUVIAMS!

• Lietuvos Atstatymo Bendrovė pasiulo ant pardavimo

5000 ŠĖRŲ

Lietuvos Prekybos ir Pramonės BANKO

Lietuvos Pramonės ir Prekybos Bankas Kaune yra vienintėlis Lietuvių Bankas sutvertas pramonės ir prekybos tikslams.

Lietuvos Vaistybė valdo 2.500 Šėrų ir turi atstovą direktoriare, kuris prižiūri banko veikimą.

L. Pramonės ir Prekybos Bankas nepaprastai greitai ir pasemingai auga ir bujoja ir jau turi savo korespondentais užsieniuose sekančias įstaigas:

- 1) Kopenhagene Privat Bank;
- 2) Stokholme — Enskilda Bank;
- 3) Berlyne — Bank Fur Handel und Industrie;
- 4) Lausanne — (Šveicarijoje) — Banque Federale; ir
- 5) New Yorke — Lietuvos Atstatymo Bendrovė.

PER L. PRAMONĖS IR PREKYBOS BANKO SKYRIUS YRA SIUNČIAMI PINIGAI IŠ VISŲ ŠALIŲ LIETUVON.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė L. Pramonės ir Prekybos Banke valdo 2500 šėrų ir turi du atstovu direktoriare.

Stokite į eiles su Lietuvos Valstybe ir su Lietuvos Atstatymo Bendrove ir pirkite tiek Lietuvos Pramonės ir Prekybos Banko šėrų, kiek tik išgalite. Skubinkitės, nes tik 5,000 šėrų teturime.

Lithuanian Development Corporation

294 Eight Ave., and 25-th str., New York, N. Y.

